

Nr 121

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av vissa avtal om överlåtelse av fastigheter m. m. inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde; given Stockholms slott den 17 mars 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begäres riksdagens bemyndigande att utan vederlag upplåta ett markområde å Ulriksdals kungsgård till Stiftelsen Stockholms studentbostäder för uppförande av studentbostadslägenheter. Vidare hemställas om bemyndigande att godkänna vissa av byggnadsstyrelsen, generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och djurgårdsnämnden ingångna avtal rörande försäljning av fastigheter m. m. Slutligen föreslås rätt för telestyrelsen att ikläda sig vissa garantier i samband med stadsplaneändring i Malmö.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler — efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter — fråga *angående godkännande av vissa avtal om överlåtelse av fastigheter m. m.* samt anför därvid följande.

Byggnadsstyrelsen

1

Byggnadsstyrelsen (skr. 28/2 1961) har underställt Kungl. Maj:t fråga om upplåtelse av viss mark inom Ulriksdals kungsgård i Solna för byggande av studentbostäder. Styrelsen erinrar om att Eders Maj:t för att underlätta lösandet av bostadsfrågorna för de i Stockholm vistande studenterna avstått från dispositionsrätten till ifrågavarande markområde. Kungsgårdens mark är bokförd på slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond och förvaltas av byggnadsstyrelsen. Vidare bifogas en till Konungen ställd, till styrelsen ingiven skrivelse från Stockholms studentkårers centralorganisation (SSCO), i vilken hemställes, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen begära bemyndigande att till Stiftelsen Stockholms studentbostäder utan vederlag överlåta ifrågavarande markområde för uppförande av studentbostäder.

SSCO har i samråd med Solna stad utarbetat ett förslag till områdets avgränsning och bebyggande, mot vilket byggnadsstyrelsen i princip intet har att erinra. Området har utmärkts å en till handlingarna hörande karta och omfattar ca 76 000 m² intill Bergshamra bostadsområde. Förslaget upptar en bebyggelse av 770 enkelrum, 85 dubletter och 200 tvärumslägenheter, vilket medger bostäder för sammanlagt 1 350 studenter.

Byggnadsstyrelsen har hos Solna stad gjort förfrågan, huruvida staden vore villig att förvärva området för att efter exploatering överlåta det till studentbostadsstiftelsen. Med anledning härav har Solna drätselkammare meddelat, att staden med hänsyn till tidigare insatser för lösning av stu-

denternas bostadsfråga icke är beredd härtill. Därest studentbostäder förlägges inom området, förutsätter drätselkammaren, att all blivande gatu- och parkmark bör tillfalla Solna stad utan ersättning och att stadsplaneavtal upprättas som tillförsäkrar staden bidrag till gatu- jämte vatten- och avloppskostnader enligt gällande taxor. Staden uttalar vidare, att den icke kan lämna ekonomiskt bidrag till studentbostäderna såsom tomtbidrag, byggnadsbidrag e. d.

Byggnadsstyrelsen tillstyrker för sin del att området upplåtes till studentbostadsstiftelsen för angivet ändamål. Styrelsen framhåller, att formen för upplåtelsen bör väljas så att stiftelsen kan erhålla lån i vanlig ordning för bebyggelsens genomförande. Därvid kan tänkas att marken antingen överlåtes med äganderätt eller upplåtes med tomträtt. Det marknadsmässiga saluvärdet för området uppskattas till omkring 875 000 kr. Om marken upplåtes kostnadsfritt eller till avsevärt nedsatt pris synes det styrelsen böra övervägas om icke till upplåtelsen bör knytas bestämmelser, varigenom ändamålet för upplåtelsen säkras. Byggnadsstyrelsen framhåller slutligen, att därest en överlåtelse av marken godtages, uppdrag bör kunna lämnas styrelsen att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till slutgiltigt avtal.

Departementschefen

Med hänsyn till den svåra bristen på studentbostäder i Stockholmsområdet är det angeläget, att den föreslagna studentbostadsbebyggelsen inom en del av Ulriksdals kungsgård kommer till stånd. Området är i förhållande till de planerade anläggningarna för Stockholms universitet vid Frescati välbeläget och medger en rationell och kvantitativt betydande byggnation av studentbostäder.

I detta sammanhang må nämnas, att inom Stockholms förortskommuner kommunal tomtmarkssubvention icke utgör en förutsättning för statligt studentbostadsstöd.

Byggnadsstyrelsen har uppskattat värdet av ifrågavarande markområde till 875 000 kr. Enligt vad jag inhämtat väntas kostnaderna för exploatering enligt föreliggande stadsplaneförslag uppgå till inemot 1,4 milj. kr. Med förutsatt bebyggelse skulle detta leda till en tomtkostnad av 60 kr. per kvadratmeter våningsyta, vilket väsentligt överstiger den på studentbostadsstiftelsen fallande tomtkostnaden för ett nyligen uppfört studenthem i Stockholm. Därest kronan uttog marknadspris för marken, skulle alltså produktions- och hyreskostnaderna påverkas i en riktning, som strider mot syftet med här ifrågavarande disposition. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att marken kostnadsfritt ställes till förfogande för Stiftelsen Stockholms studentbostäder för angivet ändamål. Markområdet bör överlåtas med äganderätt.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna avtal mellan par-

terna i enlighet med de angivna riktlinjerna, därvid i avtalet bör intagas bestämmelser, varigenom ändamålet med överlåtelsen säkras. Även i övrigt torde Kungl. Maj:t få meddela erforderliga föreskrifter i samband med upplåtelsen och exploateringen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att utan vederlag till Stiftelsen Stockholms studentbostäder överlåta ett område om ca 76 000 m² av Ulriksdals kungsgård;

samt att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat vidtaga de åtgärder och meddela de föreskrifter, som erfordras för genomförandet av överlåtelsen.

2

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁴/₁ 1961) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat dels ett mellan styrelsen och fastighetsaktiebolaget Hufvudstaden den 24 och den 26 januari 1961 ingånget avtal, dels ett mellan styrelsen och fastighetsaktiebolaget Match den 24 januari 1961 ingånget avtal, båda avseende markbyte för en rationell lösning av tomtråga för ett kontorshus inom kvarteret Kungl. Trädgården i hörnet av Hamngatan och Västra Trädgårdsgatan i Stockholm. Enligt det förstnämnda avtalet överlåter kronan till Hufvudstaden tomten nr 6 i kvarteret Rännilen i hörnet av Smålandsgatan och Birger Jarlsgatan i Stockholm, medan Hufvudstaden å sin sida till kronan överlåter tomten nr 2 i kvarteret Kungl. Trädgården, varjämte bolaget i mellanskillnad erlägger 1 100 000 kr. Beloppet utgör skillnaden mellan värdena å ifrågavarande fastigheter enligt utredningar av opartiska värderingsmän. Enligt det andra avtalet överlåter kronan till Match ett område om ca 55 m² av tomten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården, medan Match å sin sida till kronan överlåter ett område om ca 138 m² av tomten nr 5 i samma kvarter. Bytet sker utan vederlag. Båda dessa områden har utmärkts å en till avtalet hörande karta. Kronan medgiver Match enligt i avtalet närmare angivna grunder rätt till gångtrafik över visst område å tomten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården. Bolaget skall dock icke äga rätt att söka in-teckning till säkerhet för servitut i tomten nr 4. Såsom förutsättning för sistnämnda avtals giltighet gäller från Matchs sida dels att i stadsplan och tomtindelning, som kommer att fastställas, tomten nr 5 och det område av tomten nr 4, bolaget förvärvat, gemensamt utlägges till en tomt och att i stadsplanen fönster- och fasadrätt mot Kungsträdgården garanteras bolaget för en blivande byggnad, dels ock att i stadsplanen intages bestämmelse, varigenom bolaget tillförsäkras omförmälda rätt till gångtrafik. Vidare gäller såsom förutsättning för båda avtalens giltighet,

att Kungl. Maj:t före den 1 juli 1961 godkänt desamma. Beträffande avtalen i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Byggnadsstyrelsen erinrar i detta sammanhang om det betänkande, som den 11 juli 1960 avgivits av den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande av chefen för handelsdepartementet tillkallade utredningen angående samverkan mellan organen för svensk upplysningsverksamhet i utlandet. I betänkandet framlägges förslag om hur lokalbehovet för ifrågavarande organ skall kunna tillgodoses. Enligt utredningen torde nämnda lokalbehov lämpligen böra lösas genom uppförande av en nybyggnad på en nybildad tomt inom kvarteret Kungl. Trädgården i hörnet av Hamngatan och Västra Trädgårdsgatan, där kronan bl. a. äger del av den mark på vilken det s. k. Blanchehuset ligger. I enlighet med utredningens ifrågavarande förslag har styrelsen träffat förenämnda markbytesavtal. Genomförandet av avtalen kommer att medföra kostnader för lagfart m. m. och vissa utgifter i samband med evakueringen av hyresgästerna i Blanchehuset. Kostnaderna här för torde kunna bestridas av de genom markbyte inflytande medlen å 1 100 000 kr. eller också från den under byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden upptagna utgiftsposten till hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Departementschefen

I årets statsverksproposition (X ht, s. 250) uttalade chefen för handelsdepartementet sin positiva inställning till tanken att i en och samma byggnad inrymma lokaler för flera organ för upplysningsverksamhet i utlandet. Vidare framhölls, att därest förslaget väljes att förlägga det s. k. Sverigehuset på en nybildad tomt till norra delen av kvarteret Kungl. Trädgården, återstod flera frågor att lösa innan projektet kunde sättas i gång, bl. a. slutreglering av existerande hyresavtal, markbyten, stadsplane-frågor etc.

Den del av den kronan tillhöriga tomten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården, som är avsedd för bebyggelse, kommer i stor omfattning att tagas i anspråk för planerad breddning av Hamngatan. Återstoden av nämnda tomtedel, å vilken det s. k. Blanchehuset delvis ligger, kommer härigenom att bli olämplig som byggnadstomt. Det är enligt min mening angeläget, att kronan i enlighet med föreliggande förslag försäkras sig om intilliggande mark så att en för statligt behov lämplig tomt kan tillskapas. Härigenom blir det möjligt att — såsom föreslagits — på denna plats uppföra det ifrågasatta Sverigehuset. Med hänsyn till det anförda anser jag mig böra tillstyrka de av byggnadsstyrelsen ingångna markbytesavtalen.

De med genomförandet av avtalen och med evakuering av hyresgästerna i Blanchehuset förenade kostnaderna torde böra bestridas från den i staten för statens allmänna fastighetsfond under byggnadsstyrelsens delfond upptagna anslagsposten Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna de av byggnadsstyrelsen ingångna avtalen om markbyte rörande kvarteren Kungl. Trädgården och Rännilen i Stockholm.

Postverket

3

Generalpoststyrelsen (skr. 28/11 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Flens Byggnadsaktiebolag i Flen den 26 augusti och den 15 september 1960 ingånget köpekontrakt, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 105 000 kr. till bolaget överlåter tomten nr 4 i kvarteret Hörnjärnet i Flen. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Generalpoststyrelsen meddelar, att i försäljningen ingår på fastigheten befintlig huvudbyggnad av sten, i vilken postlokalen är inrymd, jämte tre mindre uthusbyggnader. Huvudbyggnaden är byggd på 1890-talet. Postlokalen är trång och otidsenlig. Det är icke möjligt, att genom om- eller tillbyggnad av huvudbyggnaden få en ändamålsenlig postlokal till rimlig kostnad. Postverket har därför antagit ett erbjudande att förhyra postlokaler i en nybyggnad, som beräknas bli färdigställd under augusti 1961. Sedan statliga myndigheter, bl. a. byggnadsstyrelsen, förklarat sig icke vara intresserade av att övertaga fastigheten, har anbud infordrats genom annonsering i bl. a. ortspressen. Bolaget avgav därvid högsta anbudet. Enligt generalpoststyrelsens mening kan den överenskomna köpeskillningen med hänsyn till huvudbyggnadens ålder anses tillfredsställande. Fastigheten är taxerad till 124 000 kr. Arealen uppgår till 2 325 m².

Bostadsstyrelsen har i yttrande till generalpoststyrelsen — efter hörande av länsbostadsnämnden i Södermanlands län — uttalat, att fastighetens värde högst uppgår till 95 000 kr. Styrelsen framhåller, att tillgängliga uppgifter om fastighetens beskaffenhet är ofullständiga och att styrelsen därför vill reservera sig för de oförutsedda tomtkostnader, som kan komma att uppstå vid nybebyggelse.

Departementschefen

Bostadsstyrelsen har ansett, att det överenskomna priset överstiger fastighetens värde. Då det emellertid i förevarande fall är fråga om bebyggd mark med ett taxeringsvärde, som ligger betydligt över den överenskomna köpeskillningen, anser jag mig böra tillstyrka att överlåtelsen äger rum på avtalade villkor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av generalpoststyrelsen ingångna avtalet rörande försäljning av tomten nr 4 i kvarteret Hörnjärnet i Flen.

Televerket

4

Telestyrelsen (skr. ^{12/1} 1961) har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva styrelsen rätt att ikläda sig vissa garantier gentemot Malmö stad i samband med markförvärv för televerkets räkning i Malmö.

Telestyrelsen meddelar, att behov av att utöka televerkets lokaler i Malmö kan förutses. Efter ingående undersökningar har televerket funnit den lämpligaste lösningen på längre sikt vara att televerket inköper dels en privatägd fastighet i kvarteret nr 3 Sparven, vilket kvarter i övrigt äges av televerket och efter nu pågående utbyggnad är fullbyggt, dels ock samtliga fastigheter i det angränsande kvarteret nr 8 Hinden. I sistnämnda kvarter finnes 14 fastigheter, av vilka televerket hittills förvärvat tre. Styrelsen kan icke ange någon bestämd tidsplan för förvärven av fastigheterna men räknar med att samtliga fastigheter i kvarteret Hinden skall förvärvas successivt under ett antal år. Telestyrelsen räknar härvid med att frivilliga uppgörelser om förvärven skall kunna träffas. Den totala kostnaden för fastighetsförvärven kan styrelsen inte exakt ange. Taxeringsvärdena för fastigheterna uppgår till 710 000 kr. Efter förhandlingar med Malmö stad har staden framlagt förslag till ny stadsplan för bl. a. ifrågasvarande båda kvarter. Enligt stadsplanen skall kvarteren Sparven och Hinden och mellanliggande gata sammanläggas till en fastighet, avsedd för televerkets behov. Då stadsplanen i vad densamma berör nämnda sammanläggning tillkommit för att tillgodose televerkets intressen, har staden begärt att telestyrelsen skall förbinda sig att hålla staden skadeslös för den händelse någon eller några av ägarna till de i sammanläggningen berörda fastigheterna skulle göra anspråk på inlösen. Garantierna innebär att efter avslutad eventuell expropriation inlöst fastighet övertages av televerket till det av domstol fastställda lösenbeloppet, att samtliga med processförfarandet förenade kostnader bestrides av televerket samt att, därest så påfordras, televerket utger ersättning för det intrång, som kan uppstå för vissa fastighetsägare i kvarteret Hinden till följd av igenläggning av mellanliggande gata, varigenom hittillsvarande utfartsmöjligheter i viss mån går förlorade. Televerket har tillförsäkrats rätt att vid uppkommande expropriationsprocess som befullmäktigat ombud för staden föra dess talan.

Departementschefen

De av telestyrelsen begärda fullmakterna avser åtgärder som i sinom tid kan föranleda statliga utgifter, vilkas storlek f. n. icke kan närmare

preciseras. Ärendet bör därför underställas riksdagens prövning. Enligt vad jag under hand inhämtat från telestyrelsen kan förvärven av fastigheterna i kvarteret Hinden bli aktuella under 1960-talet under det att förvärvet av återstående fastighet i kvarteret Sparven kan anstå ytterligare tid. Då det enligt min mening är angeläget att markbehovet för televerkets framtida utbyggnader i Malmö stad kan säkras, finner jag mig böra tillstyrka att telestyrelsen bemyndigas ikläda sig begärda garantier gentemot Malmö stad.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att Kungl. Maj:t må bemyndiga telestyrelsen ikläda sig ifrågavarande garantier gentemot Malmö stad.

Statens järnvägar

5

Järnvägsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Backa-Hosjö Aktiebolag i Norrköping den 20 maj och den 31 augusti 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 175 000 kr. till bolaget överlåter ett område om ca 10 000 m² av fastigheten Västra stambanedelen 1¹ i Sparreholms kommun, Södermanlands län. Området har utmärkts på en till avtalet hörande karta. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att i försäljningen ingår två på området befintliga bostadshus med tillhörande uthus. Det ena huset, som är byggt 1952, är av lättbetong och innehåller fyra moderna lägenheter, varav en om tre rum och kök, två om två rum och kök och en om ett rum och kokvrå. Det andra huset är byggt 1884. Det är uppfört i timmer och innehåller en lägenhet om tre rum och kök, försedd med moderna bekvämligheter. Båda husen uppvärms från en gemensam värmepanna i det större huset. Hyresinkomsterna för år 1959 utgjorde 7 845 kr. utom värme. Taxeringsvärdet för det senast byggda huset är 120 000 kr. Det äldre huset är icke åsatt något taxeringsvärde. Det till försäljning ifrågasatta området skall enligt fastställd stadsplan utgöra industrimark.

Bostadsstyrelsen har — efter hörande av länsbostadsnämnden i Södermanlands län — icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna köpeskillningen.

Byggnadsstyrelsen har förklarat sig intet ha att erinra mot att området försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av visst område av fastigheten Västra stambanedelen 1^a i Sparreholms kommun, Södermanlands län.

6

Järnvägsstyrelsen (skr. 15/11 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Högvads kommun den 26 oktober och den 15 november 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 106 000 kr. till kommunen överlåter samtliga utmed järnvägslinjen Falkenberg—Limmared belägna och under järnvägsstyrelsens förvaltning stående fastigheter inom Högvads kommun med undantag av ett område om 2 600 m² av fastigheten Toppered 1²⁸. Samtliga fastigheter har angivits i avtalet. Det från försäljning undantagna området har utmärkts på en till avtalet hörande karta. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Kommunalfullmäktige i Högvads kommun har den 25 oktober 1960 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att den sammanlagda arealen av fastigheterna utgör ca 48 hektar. I försäljningen ingår fyra stationshus, ett bostadshus och tre banvaktsstugor. Byggnaderna har av opartisk värderingsman värderats till sammanlagt 102 400 kr. Värdet av all i försäljningen ingående mark har uppskattats till 27 000 kr. Offentlig auktion har icke förevarit, utan förhandlingar har i stället förts med Högvads kommun om försäljning av egendomen. Kommunen har därvid ej ansett sig kunna totalt erlægga högre köpeskillning än som angivits i köpeavtalet. Då det är för styrelsen förmånligt att på en gång och till en köpare få avhända sig ifrågasvarande egendom samt med beaktande av föreliggande omständigheter i övrigt, har styrelsen ansett sig böra acceptera den av Högvads kommun godtagna köpeskillningen. Den till försäljning ifrågasatta egendomen är icke och beräknas ej heller bli erforderlig för något statligt ändamål.

Byggnadsstyrelsen har — med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen anfört — förklarat sig icke ha något att erinra mot att ifrågasvarande fastigheter försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av samtliga utmed järnvägslinjen Falkenberg—Limmared belägna och under järnvägsstyrelsens förvaltning stående fastigheter inom Högvads kommun, Älvsborgs län, med undantag av ett område om 2 600 m² av fastigheten Toppered 1²⁸.

7

Järnvägsstyrelsen (skr. ^{21/11} 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Falkenbergs stad genom dess drätselkammare den 11 och den 21 november 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskilling av 145 000 kr. till staden överlåter dels stadsägorna nr 905 F, 905 G, 905 H, 905 I, 905 J och 905 K, dels ock del av stadsägan nr 905, allt i Falkenberg. De till försäljning föreslagna områdena har utmärkts på en till handlingarna hörande karta. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Stadsfullmäktige i Falkenberg har den 27 oktober 1960 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Det försålda området omfattar en areal av ca 9 000 m². I försäljningen ingår på området befintligt lokstall, garage och förrådsbyggnad. Lokstallet är uppfört 1893 och förrådsbyggnaden 1952. På grund av nedläggning av driften på bandelen Falkenberg—Limmared har statens järnvägar icke längre något behov av ifrågavarande mark och byggnader. Staden har framställt önskemål om att få inköpa ifrågavarande egendom. I anledning härav har efter förhandlingar med staden ifrågavarande avtal träffats. Egendomen är ej åsatt taxeringsvärde. Enligt ett till ärendet hörande värderingsutlåtande kan egendomens värde beräknas till 145 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har intet att erinra mot att ifrågavarande område försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av dels stadsägorna nr 905 F, 905 G, 905 H, 905 I, 905 J och 905 K, dels ock del av stadsägan nr 905, allt i Falkenberg.

8

Järnvägsstyrelsen (skr. ^{29/12} 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Stiftelsen Krylbobostäder i Krylbo den 20

och den 29 december 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 200 000 kr. till stiftelsen överlåter stadsägan nr 18 i Krylbo köping. Fastighetens belägenhet är angiven på en till handlingarna hörande karta. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

I försäljningen ingår två på fastigheten befintliga bostadshus, vilka uppförts år 1918. Byggnaderna innehåller 22 lägenheter, varav 20 tvårumslägenheter och 2 enrumslägenheter. Lägenheterna är försedda med centralvärme. Taxeringsvärdet utgör 255 000 kr., varav markvärde 26 500 kr. Årshyran för samtliga lägenheter belöpte sig för år 1960 till 27 928 kr. Driftkostnaderna under samma år uppgick till 17 000 kr. År 1955 infordrades anbud på fastigheten, varvid högsta anbudet löd på 185 000 kr. Det inkomna anbudet ansåg sig styrelsen icke kunna godtaga. Offentlig auktion har förevarit i juni 1960, därvid det högsta anbudet uppgick till 150 000 kr. Styrelsen upptog därefter förhandlingar med olika spekulanter. Härvid avgav stiftelsen ett anbud på 200 000 kr., som styrelsen med hänsyn till byggnadernas nuvarande tillstånd ansåg sig böra godtaga.

Bostadsstyrelsen har — efter hörande av länsbostadsnämnden i Kopparbergs län — uttalat, att någon anledning till erinran mot den föreslagna köpeskillningen icke finnes.

Byggnadsstyrelsen har intet att erinra mot att ifrågavarande fastighet försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av stadsägan nr 18 i Krylbo köping.

9

Järnvägsstyrelsen (skr. ^{30/12} 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Varbergs stad genom dess drätselkammare den 22 och den 26 december 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande samt stadsfullmäktiges i Varberg bemyndigande för drätselkammaren — för en köpeskillning av 395 000 kr. till Varbergs stad överlåter ett område om ca 16 700 m² av stadsägorna nr 1059 och 163 i Varberg.

I försäljningen ingår på området befintliga, statens järnvägar tillhöriga byggnader med fast inredning och övriga inventarier upptagna i en särskild förteckning, allt i befintligt skick vid tillträdesdagen den 1 juli 1961. Området har utmärkts på en till avtalet hörande karta. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Stadsfullmäktige i Varberg har genom beslut den 20 december 1960 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att ifrågavarande försäljning avser statens järnvägars huvudverkstad i Varberg. Driften vid verkstaden kan på grund av minskad arbetstillgång icke fortsättas. På grund härav har verksamheten successivt minskats genom att personal förflyttats från Varberg till Göteborg. Verkstadslokalerna har det senaste halvåret endast utnyttjats för skrotning av godsvagnar.

Något behov av verkstaden jämte mark för andra statliga myndigheter föreligger icke. I syfte att försälja verkstaden tog styrelsen i första hand kontakt med arbetsmarknadsstyrelsen, Varbergs stad samt olika industrier och företag. Dessa kontakter ledde icke till något resultat. Därefter infordrades genom annonsering i tidningar anbud med fri prövningsrätt. Härvid inkom endast två anbud, det högsta på 350 000 kr. Enligt styrelsens mening får den överenskomna köpeskillingen anses förmånlig, då statens järnvägar, om försäljning icke skulle komma till stånd, åsamkas dryga underhållskostnader för outnyttjade lokaler.

Köparen avser att i sin tur uthyra verkstaden till ett företag som för sin verksamhet beräknas sysselsätta 70—80 man. Enligt köpeavtalet har köparen förbundit sig att i möjligaste mån medverka till att bereda sysselsättning åt för hyresgästens verksamhet lämplig arbetskraft bland statens järnvägars tidigare vid huvudverkstaden anställda personal.

Den till försäljning ifrågasatta egendomen är icke särskilt taxerad.

Byggnadsstyrelsen har förklarat, att i enlighet med på orten normalt pris för industrimark torde markvärdet ej överstiga 100 000 kr. Det av köpeskillingen återstående beloppet för byggnaden med inventarier synes lågt. Med hänsyn till att högre anbud än 350 000 kr. icke lämnats och med beaktande av vad järnvägsstyrelsen i övrigt anfört, vill byggnadsstyrelsen icke motsätta sig att området försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av ett område om ca 16 700 m² av stadsägorna nr 1059 och 163 i Varberg.

Järnvägsstyrelsen (skr. 9/1 1961) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Norrköpings stad genom dess fastighetsnämnd den 20 december 1960 och den 9 januari 1961 ingånget köpeavtal,

enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges i Norrköping godkännande — för en köpeskilling av 425 000 kr. till staden överlåter tomten nr 12 A i kvarteret Krogen i Norrköping. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

I försäljningen ingår två på fastigheten befintliga bostadshus jämte tvättstuga. Bostadshusen, som är uppförda år 1888, innehåller 35 en- och tvårumslägenheter. Hyrorna för lägenheterna uppgick för år 1960 till 24 284 kr. Driftkostnaderna under samma år har beräknats till ca 8 000 kr. År 1957 upptogs förhandlingar med staden om försäljning av fastigheten, varvid staden erbjöd 228 000 kr. Försäljning kom icke till stånd, då anbudet ansågs för lågt. Under 1960 infordrades anbud. Staden lämnade det högsta anbudet på 425 000 kr. Styrelsen har ansett anbudet godtagbart. Taxeringsvärdet för den till försäljning ifrågasatta fastigheten är 190 000 kr., varav markvärde 110 000 kr.

Bostadsstyrelsen har — efter hörande av länsbostadsnämnden i Östergötlands län — förklarat sig intet ha att erinra mot den föreslagna köpeskillingen.

Byggnadsstyrelsen har intet att invända mot att ifrågavarande fastighet försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av tomten nr 12 A i kvarteret Krogen i Norrköping.

11

Järnvägsstyrelsen (skr. ^{21/1} 1961) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Göteborgs stad genom dess fastighetsnämnd den 24 och den 29 november 1960 ingånget köpeavtal, enligt vilket styrelsen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges i Göteborg godkännande — för en köpeskilling av 210 000 kr. till staden överlåter tomten nr 14 i 13 kvarteret Sjötungan i Gamlestaden i Göteborg. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Stadsfullmäktige i Göteborg har den 15 december 1960 godkänt avtalet. Beslutet har vunnit laga kraft.

Järnvägsstyrelsen meddelar, att i försäljningen ingår ett på fastigheten befintligt bostadshus, vilket uppförts år 1919. Byggnaden innehåller 29 omoderna en- och tvårumslägenheter. Hyrorna för samtliga lägenheter uppgick för år 1959 till 23 535 kr. Utgifterna utgjorde under samma år 12 466 kr. Fastigheten har utbudits till försäljning genom anbudsförfa-

rande. Högsta anbudet, 210 000 kr., inkom från Göteborgs stad. Taxeringsvärdet för den till försäljning ifrågasatta egendomen är 195 000 kr., varav markvärde 80 000 kr.

Bostadsstyrelsen har — efter hörande av länsbostadsnämnden i Göteborgs och Bohus län — förklarat sig intet ha att erinra mot den föreslagna köpeskillingen.

Byggnadsstyrelsen har intet att invända mot att ifrågavarande tomt försäljes i enlighet med föreliggande köpeavtal.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av järnvägsstyrelsen föreslagna försäljningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det av järnvägsstyrelsen ingångna avtalet avseende försäljning av tomten nr 14 i 13 kvarteret Sjötungan i Gamlestaden i Göteborg.

Väg- och vattenbyggnadsverket

12

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 8/11 1960) har för Kungl. Maj:ts prövning överlämnat ett mellan styrelsen och Aktiebolaget Underås den 24 och den 26 september 1960 ingånget köpeavtal med därå den 19 och den 22 oktober 1960 tecknat tillägg. Enligt avtalet överlåter styrelsen till bolaget — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — för en köpeskillning av 200 000 kr. fastigheten Ekeby grustag 1¹ i Enhörna kommun, Södermanlands län. Beträffande avtalet i övrigt torde få hänvisas till handlingarna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar, att fastigheten, som utgöres av ett grustag och omfattar en areal av 35 358 m², övertogs av styrelsen vid vägväsendets förstatligande. Fastigheten ingår i det under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond redovisade grusmaterialförrådet. På grund av grustagets långa och smala form samt vissa släntförhållanden har det inte kunnat effektivt utnyttjas av vägförvaltningen. Huvuddelen av materialet i grustaget består dessutom av sand, vilket ej är användbart för vägunderhåll. Aktiebolaget Underås, som bedriver grustäkt gränsande intill ifrågavarande fastighet, har hos vägförvaltningen i Södermanlands län anhållit att få förvärva fastigheten för att i större skala kunna bedriva grusexploatering. Förhandlingar mellan styrelsen och bolaget har resulterat i att ett på Kungl. Maj:ts godkännande beroende köpeavtal tecknats. Fastighetens taxeringsvärde är 8 000 kr.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har — efter hörande av Södermanlands läns naturvårdsråds täktutskott — uttalat, att länsstyrelsen intet har

att erinra mot att ifrågavarande fastighet försäljes, under förutsättning att blivande köpare förbinder sig att, medan grusuttag å fastigheten pågår och sedan detta avslutats, vidtagna erforderliga åtgärder för begränsning och motverkande av skada å landskapsbilden.

Departementschefen

Jag tillstyrker den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna försäljningen. De synpunkter som framförts av länsstyrelsen i Södermanlands län bör beaktas genom tillägg till köpeavtalet. Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva Kungl. Maj:t att bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att till Aktiebolaget Underås för en köpeskilling av 200 000 kr. försälja fastigheten Ekeby grustag 1ⁱ i Enhörna kommun, Södermanlands län.

Djurgårdsnämnden

13

Djurgårdsnämnden (skr. ²¹/₂ 1961) har hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att för en köpeskilling av 320 000 kr. till Tekniska röntgencentralen aktiebolag försälja ett område om ca 2 000 m² av stadsägoområdet nr 22 å Norra Djurgården i Stockholm. I ärendet anför djurgårdsnämnden i huvudsak följande.

Jämlikt beslut vid 1950 års riksdag (prop. 68, SU 44, Rskr. 91) medgavs försäljning av ett område om ca 2 000 m² av stadsägoområdet nr 22 å Norra Djurgården i Stockholm till Tekniska röntgencentralen för en köpeskilling av 50 000 kr. Genom beslut den 28 april 1950 uppdrog därefter Kungl. Maj:t åt djurgårdsnämnden att ombesörja ifrågavarande försäljning. Sedan angivna område avstyckats till en särskild fastighet, stadsägan nr 22 Y om 2 274,8 m², försålde nämnden stadsägan till bolaget enligt köpekontrakt den 29 januari 1951 och köpebrev samma dag. I köpekontraktet intogs såsom villkor bl. a. att fastigheten utan Kungl. Maj:ts medgivande icke finge användas för industriell anläggning, för bostadsändamål eller till upplagsplats, ej heller för sådan verksamhet, som genom buller, rök, lukt eller annorledes kunde verka störande eller eljest föranleda obehag för fastighetens grannar samt att å fastigheten utan Kungl. Maj:ts medgivande icke finge ordnas salubod eller bedrivs restaurant eller kaféerörelse för allmänheten. Villkoren är intecknade såsom servitut. Bolaget förbands vidare att tåla smärre jämkningar, som kunde bli erforderliga vid fastighetens intagande i stadsplan.

Under år 1960 upptog nämnden på bolagets begäran efter samråd med riksmarskalksämberbet förhandlingar med bolaget om utökning av dess

markområde i avsikt att möjliggöra uppförande av ytterligare en byggnad för bolagets verksamhet. Det till försäljning aktuella området är avsett att sammanläggas med bolagets nuvarande fastighet. Detta bör beaktas i ett eventuellt köpekontrakt. I övrigt bör motsvarande köpevillkor föreskrivas, som intagits i 1951 års köpekontrakt. Dessutom bör med hänsyn till planerade vägar viss jämkning av gränsen för stadsägan nr 22 Y regleras i avtalet. Det till försäljning föreslagna området är utmärkt på en till skrivelsen fogad karta. Av denna framgår även omfattningen av angiven gränsreglering. Såsom skäligt värde för området har nämnden och bolaget enats om ett belopp av 320 000 kr., vilket beräknats med utgångspunkt från den å området möjliga bebyggelsen, områdets läge, rådande markpriser och de speciella förutsättningar som området erbjuder. Enligt bolaget bör dock liksom fallet var vid 1950 års förvärv nedsättning ske av köpeskillingsbeloppet.

Med hänsyn till de stora anspråken på markupplåtelser å Djurgården för statliga institutioner har nämnden i detta ärende samrått med ett flertal myndigheter, bl. a. byggnadsstyrelsen. Vidare har ärendet i frågor, som rör sträckning av planerade vägar, underställts Stockholms stads byggnadsnämnd. Yttrande har jämväl inhämtats från riksmarskalksämberet.

Byggnadsstyrelsen har — efter hörande av bl. a. veterinärhögskoleutredningen — uttalat, att styrelsen icke har något att erinra mot att området upplåtes till bolaget.

Stockholms stads byggnadsnämnd har — efter hörande av Stockholms stads stadsbyggnadskontor — förklarat sig i princip icke vilja motsätta sig den av bolaget tänkta bebyggelsen under förutsättning att bolaget avstode en mindre del av stadsägan nr 22 Y till kronan för att möjliggöra planerade väganläggningar.

Riksmarskalksämberet såsom företrädare för Eders Maj:ts enskilda dispositionsrätt till Djurgården har — efter hörande av djurgårdsförvaltningen — i princip intet att erinra mot ifrågavarande markförsäljning, därest de synpunkter som anförts av djurgårdsförvaltningen iakttages. Djurgårdsförvaltningen föreslår, att därest försäljning till bolaget anses böra komma till stånd, motsvarande bestämmelser intages i köpehandlingarna som vid föregående upplåtelse. Då vid en försäljning av området erfordras, att Eders Maj:ts dispositionsrätt till området avstås, bör viss del av köpeskillingen tillföras djurgårdskassan. Ersättningen bör uppgå till minst 110 000 kr., motsvarande det kapitaliserade värdet efter 4,5 % av ett beräknat årligt arrendevärde av 5 000 kr. I samband med fastställandet av stat för djurgårdskassan bör prövas, huruvida ersättningsbeloppet bör tillföras djurgårdsfonden eller få tagas i anspråk för visst aktuellt investeringsbehov. — *Djurgårdsnämnden* anser djurgårdsförvaltningens beräkning vara hållen i underkant. Nämnden har dock icke ansett sig böra föreslå, att ersättningen beräknas till högre belopp än det begärda. Nämnden

tillstyrker följaktligen att av köpeskillingen 110 000 kr. tillföres antingen djurgårdsfonden eller ock djurgårdskassan direkt.

I särskild skrivelse den 22 februari 1961 har *Tekniska röntgencentralen aktiebolag* hemställt om jämkning av köpeskillingen till 110 000 kr. med hänsyn till bl. a. bolagets allmännyttiga verksamhet.

Departementschefen

Tekniska röntgencentralen, som ägs av privata företag, har till ändamål att huvudsakligen bedriva materialkontroll och att utöva rådgivande verksamhet och teknisk-vetenskaplig forskning. Verksamheten åtnjuter icke statsunderstöd utan finansieras genom inkomster av uppdrag från såväl enskilda företag som statliga verk. Kungl. Maj:t utser sedan år 1950 två ordinarie ledamöter i bolagets styrelse, av vilka den ene skall vara styrelsens ordförande.

I samband med den upplåtelse av mark å Djurgården, som skedde till bolaget år 1951, förklarade föredragande departementschefen att principiella synpunkter ej syntes utgöra hinder för att försäljning av djurgårdsmark skedde till ett företag med allmännyttig syftning såsom röntgencentralen, i synnerhet om garantier skapades för att området ej i en framtid skulle komma till annan användning än som avsetts vid försäljningen. Då den nu aktuella försäljningen avser upplåtelse av mark till röntgencentralen för att bereda bolaget möjlighet att utöka sina nuvarande lokaler bör principiella synpunkter ej heller denna gång lägga hinder i vägen för bolaget att få förvärva den nu aktuella marken. De skäl som vid den tidigare försäljningen åberopades för ett stöd till bolaget av engångsnatur genom nedsättning av köpeskillingsbeloppet finner jag nu icke vara för handen. Köpeskillingen bör därför i enlighet med det av båda parter vitsordade värdet upptagas till 320 000 kr.

Beträffande villkoren i övrigt vid försäljningen bör i huvudsak gälla samma föreskrifter som vid den föregående försäljningen av mark till bolaget. Vidare bör bolaget åläggas att godtaga den av nämnden förordade gränsregleringen, som kan bli nödvändig i fråga om bolagets nuvarande mark. Det synes böra uppdragas åt djurgårdsnämnden att upprätta kontrakt om försäljningen.

Vad beträffar frågan om ersättning till djurgårdsförvaltningen för bortfall av inkomster från området vill jag tillstyrka att 110 000 kr. av försäljningsmedlen avsättes till djurgårdskassan. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med fastställande av stat för djurgårdskassan pröva i vad mån ersättningsbeloppet bör tillföras djurgårdskassan att disponeras för Djurgårdens omedelbara behov eller, som i vissa tidigare fall skett, fonderas i djurgårdsfonden.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att ett område om ca 2 000 m² av stadsägoområdet nr 22 å Norra Djurgården i Stockholm må försäljas till Tekniska röntgencentralen aktiebolag för en köpeskilling av 320 000 kr. och på i huvudsak de villkor i övrigt, som av mig i det föregående förordats.

Till vad föredragande departementschefen under punkterna 1—13 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämmer, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bo Järmark